

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Gedeon Iudex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

num auxilium imploraverunt. ¹ Ita semper in secundis re-
 bus immemores cœlestium beneficiorum, idolis suppli-
 cabant: in adversis, Deo. Unde cum reputare in animo ³
 soleo, populum, tot beneficiis Dei obligatum, tot cladi-
 dibus, cum peccaret, coërcitum, expertumque & miseri-
 cordiam & severitatem Dei, nequaquam emendatum: &
 cum semper veniam erroris acciperet, semper peccasse post
 veniam: nihil mirum videri potest, Christum ab his non
 esse receptum, cum jam inde ab initio toties in Domino
 rebelles deprehendantur: magisque mirum est, illis semper
 peccantibus, nunquam Dei, si quando eum imploraverunt,
 defuisse clementiam. Igitur cum eis, ut supra retulimus, ⁴
² Madianitæ dominarentur, conversi ad Dominum, miseri-
 cordiam solitam flagitantes, impetraverunt.

XLIX. Erat in Hebræis ³ Gedeon quidam nomine, ¹
 vir justus, & charus Domino, acceptusque. ⁴ Huic ange-
 lus, ⁵ de campo messis domum revertenti, affuit: *Domi-*

*in perpetua fame ac egestate vivebant, nec
 jam ullum supererat presidium, nisi in pre-
 cibus ad Deum, & supplicationibus. Plane
 simile artificium Alyattæ contra Mile-
 sios narrat Herodotus Clio.*

¹ *Ita semper in secundis rebus.]* Augu-
 stin. xviii. C. D. xlii. *Judicium tempo-
 ribus alternaverunt apud Hebræos & hu-
 militates laborum pro peccatis eorum, &
 prosperitates consolationum, propter misera-
 tionem Dei. Addit deinde Sulpicius per
 excursum, haud mirandum esse si Judæi
 Christum non receperunt, cum neque
 Deum receperint, ejus eximiam justi-
 tiam ac misericordiam toties experti
 fuissent. Sigon.*

² *Madianitæ.]* Quorum numen Baal-
 Peor, quod Saturnum, Jovem, Apolli-
 nem referebat. Baalphegor enim Pri-
 apus. Hic Sol. Vide Vossium 2. de Idol.

³ *Gedeon quidam.]* Qui & Jerubbaal.
 Iud. 7. 1. filius Ioas 6. 11. ex tribu Ma-
 nasse ibid. 15. Cur Ierobaal cognomina-
 tus sit, causâ expressâ Iud. 6. 32.
Drus. Ophra pertinebat ad Ioasum pa-

tris,
 trem Gedeonis, quæ propterea Ophra
 Gedeonis vocatur, & urbs ejus. Iud. 8.
 27. Ambo erant ex familia Abiezer:
 unde Ioas vocatur Abiezrita. Familia
 ista nomen accepit à quodam Abiezer
 1. Paral. 7. 28. Male igitur Hiero-
 nymus, patrem familie Ezri. Nam fami-
 lia hæc vocantur familia Abiezer, non
 familia Ezri. *Idem ad Jud.*

⁴ *Huic Angular.]* In somnio hoc fa-
 ctum putat Maimonides. Angelus ille
 27. 14. dicitur אַנְגֵּל. Ex quo pater,
 eum fuisse Angelum federis, id est,
 Christum. *Josiph. Παλινομιαι & Α'
 αυτων & Αγγελοι & νεων ιων & Αγγελοι.*

⁵ *De campo messis domum revertenti.]*
 Ραβδισαν σιτον εν ληνω. Addit Iose-
 phus non ausum eum propter hostes
 propalam hoc in area facere. *Drus.* A-
 lioqui in Palaestina, ut & in Italia hodie,
 boves triturabant segetes, eas ungulis
 calcando. Sed Gedeon flagello tritura-
 vit, quia secreto & festinanter id fecit,
 eademque de causa id fecit in torculari,
 quod erat in loco plano, & forte in hor-
 reo.

2 nus, inquit, tecum, ¹ potens in virtute. At ille voce humili, ² non esse in se Dominum ingemiscebat: siquidem, quod populum captivitas premeret, virtutemque Domini, qui ³ eos de terra Ægypti eduxerat, ³ flens recordabatur. Tum angelus: *Vade*, inquit, ⁴ in hoc spiritu, quo locutus es, & populum de captivitate eripe. Ille vero abnuere, ⁵ se infractis suorum viribus, ⁶ cum ipse minimus esset, tantum onus suscipere. ⁴ Perstare ⁷ contra Angelus, ne dubitaret posse fieri, quæ Dominus

reo, ut vult Vatablus. Ebræi fabulantur, patrem ejus prius excussisse frumenta. Ipsum autem dixisse ei: *Pater senex es tu. Abi ergo domum, quia non potes fugere si Madianitæ venerint; ego decusiam frumenta.* Ob hoc dictum, quia stabilivit legem, *Honora patrem*, meruit esse Iudex. Vide Kimchium.

1 *Potens in virtute.*] Ambiguum est. Tam enim accipi potest de Deo, quam de Gedeone. De Deo videtur accepisse Augustinus, referens, *potens de fortitudine*: quod noster dixit, *potens in virtute*. De Gedeone autem Hieron. qui vertit, *virorum fortissime*: & aliis qui transtulit, *miles strenue*. Caterum in LXX. est *ἰσχυροῦς δυνάμεων*: in aliis, quos Sulpicius secutus, est *δυνατός ἰσχύι*, potens robore, sive, quod idem, virtute. Nam virtus etiam pro robore sumitur. Verba Sulpicii accommodari possunt ad Gedeonem, si adverbium subaudias vocandi; ut dicat, *o potens virtute*. Idem sentiendum de Augustini declaramento seu interpretamento, quod superius adduxi. In fonte *גבור ההיל*, quod non male redditur *miles fortissime*. Nam *גבור* miles proprie robore valens. *In virtute* Græce diceretur, *ἐν δυνάμει*. Sic *Κύριος δυνάμεων*, Dominus virtutum. Locus est Jud. 6. 2. *Drus. Jof. Εὐδαίμων ἐν φιλίᾳ τοῦ θεοῦ.*

2 *Non esse in se Dominum.*] Id est, spiritum Domini, qui est spiritus fortitudinis & roboris; quo donatus fuit & Jephthe, cum ad populi ducatum vocaretur. Caterum in Ebræo legitur,

Est Dominus nobiscum? quod pronuntiatione juvandum, ac si diceret, *Estne Dominus nobiscum?* Græci habent, *εἰ ἐστὶ Κύριος μεθ' ἡμῶν*; si est Dominus nobiscum? Quasi dicat, *minime*. Vide sequentia. *Drus.* Hoc, inquit, meæ felicitatis argumentum est maximum, quod torculari utar pro area. *Joseph.*

3 *Flens.*] Hoc de suo adjicit ex conjectura. *Drus.*

4 *In hoc spiritu.*] *Εἰ ἐν ἰσχύι σου*, in virtute aut fortitudine tua. *Idem.*

5 *Se infractis suorum viribus.*] Locus haud dubie corruptus. Quid enim est: *abnuere, se infractis suorum viribus, tantum onus suscipere*. Ergo vel delendum *se*, vel transposita *se* & *in*. Ut scripserit Sulpicius: *abnuere, in se, fractis suorum viribus, tantum onus suscipere*. *Horn.*

6 *Cum ipse minimus esset.*] Textus: *ואגורי הצעיר בבית אבי. Καὶ ἐγὼ εἰμι μικροῦτερος ἐν οἴκῳ πατρὸς μου.* Ante quæ verba, *ἰδὲ ἡ χιλιάς μου ἠδένυσεν ἐν Μαρασῇ*. Scorsim ab aliis vertunt *ἰδὲ ἡ χιλιάς μου*; atque hinc eliciunt Gedeonem in sua tribu chiliarchum fuisse. *Drus.* Chiliadis militaris mentio est in Libro Iudicum vii. & apud Micheam: *Et tu Bethlehem parvulus es, ut sis in millibus*. Id est, ut Chiliadem & Chiliarchum creare possis. *Sigom. משה* Hieron. Familia mea, *משפחת משה*. *Joseph.* *Αὐδαιότης ἔχον ἔλεγε. τίω τε γὰρ φυλάω ἐξ ἡς ὑποήρχε, πάλῃ θες ὑπερεῖν ἐν νεόν ἂν τὸν εἰκα, ἐν τηλικύτων προσέμετων ἐπινοίας ἀδελύσεσθ.*

7 *Contra Angelus.*] *Ὁ δὲ θεὸς αὐτὸς εἶπα τῷ*

minus loquebatur. ¹ Perfecto igitur sacrificio, ² dirutaque ara, ³ quam Baalis idolo ⁴ Madianitæ sacraverant, ⁵ ad suos profectus, castra ⁶ castris hostium contulit. Sed Madianitis ⁶ ⁷ etiam gens Amalech se conjunxerat. Gedeon vero non ⁷ amplius

ἀναπληρώσῃ τὸ λείπον ἐπεσκέδασεν.
Josephus.

1 Perfecto igitur sacrificio.] Idem volunt Augustinus Quæst. xxxi. Theodoretus & Abulensis. Verior sententia, Gedeonem obtulisse panem & carnes Angelo, non ad sacrificium, sed ad prandium. Neque enim ipse ex tribu Levi, ut sacrificare posset; & Prophetam primo aspectu, quia humana forma, esse putabat. Deinde carnes coctas attulit, quod sacrificio demum perfecto fieri oportuit. Et עַתָּה nunquam sacrificium carneum, sed bene farreum notat. Denique Gedeonem non cogitasse de sacrificio, patet ex eo, quod non erexit altare, non attulit ligna & ignem: multo minus præcivit Angelum virga sua ignem eliciturum quo carnes cremarentur. Ita Procopius, Cajetanus, Arias, Serarius. Alii.

2 Dirutaque ara.] Fuit prope lucum. Quæ loca, præcipue in Oriente, magna religione culta sunt. Lucus קִרְשָׁא. Inde Ἀσκαρ Hesiodi patria. Eo enim primo omnium pervenit Cadmus; ibique proculdubio lucum consecravit. Colebant etiam unam sæpe arborem. Qualis illa Platanus Theocriti, quæ Helenæ sacra fuit. Heinsius. Hieronymus ad cap. vii. & xxxii. Jeremiæ: Hic gentilitatis error omnes provincias occupavit, ut ad capita fontium lucosque amœnissimos, victimas immolarent, & omni prave superstitionis religio servaretur. Tales lucos violare & excindere summum nefas creditum. Si hoc facerent, secures in sua membra redituras. Lucanus III. de luco quem Cæsar excindere parabat:

Sed fortes tremuere manus, motique verenda

Majestate loci, si robora sacra ferirent,

In sua credebant redituras membra secures.
Horn.

3 Quam Baalis idolo.] חַיִּיב commune Deorum in Oriente nomen. Chaldæi contractius חַיִּיב dicebant. Ios. 46. חַיִּיב. Unde Græcis Βῆλ. Origo Idololatricæ à Nino. Quippe hic patrem suum Nimrodum, sub Beli nomine, inter Deos retulit, posita ei statua. Hieron. in Ezech. 23. Idolum Baal sive Bel, & ut apertius dicam, Beli, Assyriorum religio est, consecrata à Nino, Beli filio, in honorem patris. Idem in Osee cap. 11. tradit. Baal autem Saturnum, qui Sol, denotat. Unde & Phœnicibus vocabatur Beelsamen. Sanchoniatho: Ἡ λίσον γὰρ θεὸν οὐνόμοισιν μόνον, ἔργον κύριον, Βεελσάμιν καλεῖντες. Euseb. i. περ. 7. De quo vide Magni Vossii libros de Orig. & progressu Idololatricæ. Haud dubie vero ara hæc Beelsameni, Deo Phœnicio, ab Ophratæis erecta fuit.

4 Madianitæ sacraverant.] Quarendum unde habeat. Nam ex textu non potest aliud colligi, quam hanc aram à civibus Gedeonis fuisse sacratam, quem propterea quod eam destruxisset, ad necem quærebant. Historia refertur Jud. 6. 30. Drusius.

5 Ad suos profectus.] Joseph. tradit eum hanc rem cum quibusdam juvenibus communicasse; διηγέμεθα ὁ Γεδεὼν πρὸς τῶν νέων, ἐπισδύσει. In textu sacro dicitur assumpsisse decem viros de servis suis. Horn.

6 Castra castris hostium contulit.] Nam Madianitæ Jordanem transgressi, castra posuerant in valle Jezraël. Gedeon quoque, collecto fortissimo exercitu, se iis, pugnaturus, objecit. Παρηχημα αὐτὸς τὸς ἀγῶνας ἐτοίμασεν τὸ στρατοπέδον. Joseph.

7 Etiam gens Amalec.] וְכַגִּי. id est,

amplius quam ¹ ad triginta & II. millia exercitum paraverat. Sed priusquam confligeret, Deus ad eum locutus est, *nimiam esse hanc multitudinem, quam in praelium vellet educere: Hebraeos pro solita perfidia, eventum pugnae non Deo, sed virtuti suae duros, itaque daret volentibus discedendi potestatem.*
⁹ Quod ubi populo divulgatum, ² xx. & II. c. Id. à castris
¹⁰ recesserunt. Sed ³ ex x. millibus, quæ refederant, admonitus à Domino, non amplius ⁴ quam trecentos tenuit: re-
¹¹ liquos ab armis dimisit. Ita ⁵ media vigilia ⁶ castra hostium

ingres-

est, variae Arabum gentes. Nam illa Arabia pars, respectu Israëlitis, ad Orientem erat. *קטור* proprie sunt Keturai. Amalekitæ autem, famosissima Orientis natio, in hanc usque diem sedes suas habent in Diarbectra & vicinis Mesopotamiæ ac Arabiæ regionibus. *Horn.*

¹ *Ad triginta & II. millia.*] Certum ex Jud. 7. 3. triginta duo millia fuisse. Quocirca male adjecit (ad) præpositionem, quæ hic circiter denotat, ut in illo Terentii, *quasi talenta ad quindecim cœgi.* Sic infra, *Nam fere ad lxx. erant,* cum historia narret lxx. fuisse. *Drusius.*

² *xx. & II. millia.*] Sic audacter emendavimus. Prius erat in libris, xx. c. Id. à castris recesserunt. Vide Jud. 7. 3. *Idem.*

³ *Ex x. millibus.*] *Μυθίων ἀνδρῶν.* *Joseph.*

⁴ *Quam trecentos tenuit.*] Ergo uni militi Gedeonis oppositi fuerunt ccccl. Madianitæ. Quia in exercitu Madian fuerunt 135000 hominum: in exercitu Gedeonis 300. Divide 135000. per 300. & produces 450. *Bucholt.* Vide Gregorium l. xxxi. c. 32. Elegit autem eos qui lambebant aquas. Quod formidinis & mollitiei. *Josephus:* *Ὅσοι δὲ ἐν ἑσπέρῳ ἀσπιδῶς καὶ καὶ ἰσχυρῶς πινόντες τὴν ὕδατιν, τὴν τὸν νομίζον ὑπὸ δαλίας τὴν πύργον καὶ ἡλικιὰν ἀπὸ τῶν πύργων.* Ita non numerum tantum ad tertiam primum partem: deinde hanc

tertiam ad minus parte tricesima, redigere voluit Deus; sed simul eos sibi assumere, de quorum virtute minima spes erat. Et hi trecenti, non quasi cohors Leonidæ, sed homines ingenio trepidi, cxxx. hominum millia disjecerunt. *Grosius. Abul.* Contra alii censent lambentes eiectiones præ illis qui curvato genu biberant, quasi temperatiores & tolerantiores sitis; & qui obiter ac cursim, more canum lambentes, ad praelium festinant. *Lyra, Arias, Seravius.*

⁵ *Media vigilia.*] Media vigilia incipiente, sive in principio ejus. *Jud. 7. 19.* *Josephus* hic habet, *circa quartam vigiliam,* & ejus interpret *Rufinus,* *circa primam.* Mirum unde hæc varietas. De vigiliis vide quæ notavimus *Observat. lib. 10. cap. 10.* Quibus addo, tres vigiliis etiam à *Macrobio* statui, his verbis: *Nox in tres vigiliis distribuitur, vigilia vero in quatuor horarum spatia.* *Manahem Ricinensis* vigiliam mediam appellat *custodiam secundam,* quæ *media nocte,* tertiam autem definit, in qua homo fabulatur cum uxore sua. *Videndus R. David & Psalm. 63. 7.* *Cæterum vespertinæ & matutinæ vigiliæ mentio apud Paraphrasten Chaldaum. Drusius.*

⁶ *Castra hostium ingressus, jussis omnibus tuba canere.*] Simili stratagemate *Hannibal à Q. Fabio Max. ad Casilinum* obsessus, eum elusit. Nam duobus boum millibus ad cornua singulorum faces accensas alligavit, itaque eos impulit in montes à Romanis insecutos. *Livyus*

ingressus, jussis omnibus tuba canere, ¹ magnum terrorem iniecit, neque cuiquam resistendi animus fuit, turpi fuga, quo quisque potuit, dilapsis. Sed ² occurrentibus ¹² omni ex parte Hebræis, passim fugientes cadunt. ³ Reges ¹³ Gedeon ⁴ persecutus ultra Jordanem, comprehensos ⁵ neci dedit. Ea pugna ⁶ centum & xxc. ex hostibus cæsa, ⁷ xv. ¹⁴ capti

Livius Dec. III. lib. II. Similia recenset *Julius Frontinus* II. de Strateg. 4. Falisci & Tarquinienfes, compluribus suorum in habitu Sacerdotum subornatis, faces & angues furiali habitu præferentibus, aciem Romanorum turbaverunt. Idem Veientes & Fidenates, facibus arreptis fecerunt. Vide & 3. 8.

1 *Magnum terrorem.* Ταραχή δὲ λαμβάνει τὰς ἀνθρώπους ἐπὶ τὴν ἑσπέρην καὶ δειμάτω. ὅδε γὰρ λέγει, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἡσπέρης. ὁ κλεινοῦτος δὲ ὀλίγοι μὲν ἦσαν οἱ πολέμιων, οἱ δὲ πολλοὶ ἦσαν συμμάχων. Ἀφ' οὗ τῆς γλώσσης Ἀραβῶν ἐστὶν, ἀπὸ δὲ ἡρασιωνῶν εἰς τὴν ἑσπέρην, πᾶν τὸ ἀραβικὸν ἀνήρην, νομίζουσιν εἶναι πολέμιον. *Joseph.*

2 *Occurrentibus omni ex parte Hebræis.* Conclamantes autem viri Israël & Naphthali, Afer, & omnis Manasse, persequerantur Madian. *Judic.* 7. Occurrerunt etiam vada Iordanis ad Abelmecholim & Bethbaran, quæ Tremellio & Scaligero Bethabara est, cujus mentio fit *Ioh.* I. 28. Serarius diversa loca fuisse putat.

3 *Reges.* *Jud.* 8. Quorum duo fuerunt, Zebæ & Salmuna. Oreb & Zeb, non Reges erant, sed Principes Madian, & in fuga interfecti, nomen ab infelici exitu, locis indiderunt. Caterum ex textu sacro patet, jam tum temporis, Lunulas Arabum insignia fuisse. Ita enim interpretantur Iudæi זב וזב, Zebæ & Salmuna. Originem traxerunt, non ab Hegiræ Mahummedicæ memoria, ut Scaliger vult, quæ biduo post verum Luna coitum, corniculante jam Luna accidit: sed à Diis veterum Arabum, Urania, Alilat, Astarte, Cabar,

qui omnes Venerem seu Lunam notabant. Unde summis turrium & Melchitarum fastigiis impositæ Lunulæ. *Seldenus.* Inaures quoque, dicatas alicui fictitio numini, habebant. Qui mos olim Syrorum, & per Syro-Phœnicas in Africam venit. De quibus *Augustin.* *Epist.* LXXIII.

4 *Persecutus ultra Jordanem.* Ex clade Iezreelitica xv. millia (non ut *Joseph.* xviii.) evaserant trans Jordanem, jamque pervenerant Carcariam, quod est castellum unius diei itinere à Petra distans. *lxx. Chaldaeus. Hieronym.* in Locis. Porto Gedeon non recta via, sed à tergo eos, per Arabum Scenitarum regionem, ne evadendi locus esset, adortus est. Illi autem, velut nullo periculo, securi agebant. *A Lapide.*

5 *Neci dedit.* Ad ulciscendam necem fratrum suorum, quos hi Reges in spelunca Thaboritica interemerant. Nam alioqui eos occidere non tenebatur illius præcepti vi, quod *Num.* 31. 17. datum. Hoc enim temporarium erat, quod *Num.* xxv. eadem Regum filio commisit, ut gladium in hostes patriæ suæ stringere disceret, regio initiatus sanguine. *Menochius.* Sed illi maluerunt ipsius Imperatoris manu cadere. In quo haud parva victis consolatio:

Aeneæ magni dextra cadis.

6 *Centum & xx. ex hostibus cæsa.* Primo prælio nocturno, apud Iezreëlem. Quod Abulensis cum victoria Iosaphati II. *Paral.* xx. comparat. Multifque nominibus præferenda est gloriosissima pugna Lacedæmoniorum ad Thermophylas. *A Lapide.*

7 xv. capti traduntur.] Miror quis hoc per-

15 capta traduntur. Tunc ¹ consensu omnium, Gedeoni, ut
16 princeps populi esset, delatum. ² Quod ille aspernatus,
communi jure cum civibus vivere, quam præesse suis, ma-
luit: Depulsa igitur captivitate, quæ septem annos popu-
lum continuerat, ³ pax per XL. annos fuit.

1 L. Sed defuncto Gedeoni, filius ejus ⁴ ABIMELECH,
⁵ ex concubina ortus, ⁶ fratribus interemptis, ^{*} pessimis
qui-

persuaserit Sulpicio. Cæsi enim, ut ex
Iud. 8. 2. patet. Multos fuga tum eva-
sisse, haud dubitandum, quia & duo
Reges ex fuga retracti: sed tot millia ca-
pta, absolum. Iosephus, more suo au-
dacter: ἀπώντες διέφθονε τῆς πολε-
μίας. Et mox, sui oblitus, non nisi
cxx. millia utroque prælio cæsa vult.
Qua mira incogitantia & supinitas est.
Horn.

1 Consensu omnium, Gedeoni, ut prin-
ceps populi esset.] Atqui jam à Deo con-
stitutus princeps erat. Non ergo Israë-
litæ judicem cum, sed Regem creant. Id
est, regnum ipsi, posterisque ejus, hære-
ditarium offertur. Estius.

2 Quod ille aspernatus.] Non Duca-
tum, sed Regnum, & quidem hæredita-
rium. Nec verum, quod Sulpicius dicit;
communi jure cum civibus vivere, quam
præesse suis maluit. Nam utique præfuit.
Iosephus: Γεδεων ἦ τῶν δούλων δι-
καστὸν βασιλεύσας, βιασθεῖς ἐχεν αὐ-
τῶν ἐπ' ἐτη τεσσαρσίνωντα, βραχίστων
αὐτοῖς τὰ δίκαια, καὶ ὡσεὶ τῶν ἀγα-
θοῶν, ἐπ' αὐτὸν βασιλεύοντων, κέραι
τε πάντα, καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν τελευτήσασα.
Ergo igitur rejectit à se regnum populi
arbitratu, & in hæreditatem oblatum.
Unde dicit: Dominabitur vobis Dominus,
id est, is vobis Principes designabit.
Quod quamdiu faciebat Deus, Regem
populus suo arbitratu facere non de-
bebat. 1. Sam. 8. v. 7. multoque
minus uni se familiæ subicere. Grot.

3 Pax per XL. annos fuit.] Imo tan-
tum per 33. Nam 7. anni servitutis sub
his XL. more solito, comprehenduntur.
Horn.

4 Abimelech.] Jud. 9. Ioseph. 5. 9.
Nomen hoc præcudubio ex materna
ambitione impositum; quæ filium oc-
culte in spem regni educabat. Erat enim
insoletus, & inter tot fratres majoris di-
gnitatis merito suspectum. Idem.

5 Ex concubina ortus.] Id est, uxore
secundaria: cui nomen fuisse *Druma* Io-
sephus tradit: Νόθος δ' εἰς οὐ παλ-
λακῆς Δράμας. Ubi verum non est,
quod νόθος vocat. Nam filii ex concu-
binis nati, quanquam non cernerent
hæreditatem paternam ex asse, legitimi
tamen filii, sive naturales, haudquaquam
spurii, dicebantur. Horn. Non erat eo
tempore vetitus concubinatus: neque
concubina à matrona, nisi dignitate,
distabat. Solebant autem sumi de an-
cillis, aut de humilioribus fœminis.
Grotius.

6 Fratribus interemptis.] Quorum 1xx.
fuerunt. Sic enim Scriptura, rotundo
numero, loquitur. Alias tantum erant
1xxix. Nam Jothan, septuagesimus,
effugerat. Imo tantum 1xxviii. si Abi-
melechum iis annumeres. Intereomit
eos, barbara crudelitate, super unum
lapidem. Quem Arias censet fuisse al-
tare, ab Abimelecho Baal-Berith Idolo
gentili dicatum, erectumque eodem
loco, quo ante Gedeon sive Jerubbaal,
aram Baalis destruxerat. Abulensis pu-
tat Abimelechum non hostis, sed judi-
cis personam sustinere voluisse; atque
ita, tanquam facinorosos, publico sup-
plicio affectos. Similes fratricidæ fue-
runt Ochus Persarum Rex, qui 1xxx.
Phrahares Parthorum, qui xxx. fratres
interemerunt. Et solemnitas illa in O-
riente

quibusque consentientibus, & maxime ¹ Sichimorum principibus operam ei navantibus, ² regnum occupavit. Isque ³ discordiis civilibus exercitus, ⁴ cum suos bello premeret, ⁵ turrim quandam, in quam se amisso oppido fugientes receperant,

riente barbaries. Adeo verum quod Poëta dicit, omne regnum impatiens consortis esse. Horn.

* *Pessimis quibusque consentientibus.*] Conduxerat enim sibi latrones, quos manus, atque lingua, perjurio, & sanguine civili alebat: postremo omnes quos egestas, fugitium, conscius animus exagitat. Quo satellitio stipatus, velut alter Catilina, in perniciem Reipublicæ grassabatur. Horn.

¹ *Sichimorum principibus.*] סכמי הילך ב sunt cives illius urbis, qui & שנין סכמי, ἀνδρες Συχημ, quod in Hieron. & lxx. *Jonathan:* Habitatores Sichem. Intelliguntur autem primarii cives, & qui Magistratum gerebant. *Drus.* ad Iud. Facile autem hos, in sceleris sui societatem, callidus Tyrannus traxit, sanguine & affinitate iis junctus. Quippe ea urbe maternum genus ducebat.

² *Regnum occupavit.*] Constituerunt Sichemita Regem Abimelech, juxta quercum quæ stabat in Sichem. Hanc quercum *Malius* & *Serarius* putant eam fuisse ad quam *Abrahamus* altare constituit Gen. 12. v. 6. Sic fuisset annosa quercus:

Religione patrum multos servata per annos. Quicquid sit, locus erat, ubi solennes conventus suos, & comitia magistratui creando, exercebant Sichemita. Vide *Interpr.* Hinc patet *Abimelechum* non fuisse *Israëlis* Iudicem & Principem: utpote nec à Deo, nec populo, sed à paucis Sichemitis, civibus suis, electum & vi interitum Tyrannum. Unde nec tribus *Juda*, nec cætera eum acceptasse leguntur. Hinc & ipse duntaxat in Sichem regnavit. *A Lapide.* Falso autem commentus fuerat, lxx. fratres suos, pari potestate, regnum affectare vel Principatum. Unde commendata *Monarchia*, facile *Sichemitas*, occulto

nt videtur *Gedeonis* odio flagrantibus, in partes suas traxit.

³ *Discordiis civilibus exercitus.*] Misit Dominus spiritum pessimum inter *Abimelech* & habitatores *Sichem*, qui ceperunt eum detestari. *Lib. Jud.* in Hebræo est ירדד' rebellarunt. *Rebellionis* author fuit, usus populi odio & abalienatione, *Gaal* Princeps *Sichemitarum*, & *Abimelechi* æmulus. Unde factum ut *Sichemita* eum urbe sua, tanquam crudelissimum Tyrannum, pellerent. *Joseph.*

⁴ *Cum suos bello premeret.*] *Sichemitas.* Quorum urbem, ex insidiis, & prodicione *Zebuli*, captam, solo æquavit. *Καὶ Σικιμίται πάντες ἕως Διπλων.* Ruinas sale consevit, ad sterilitatem solo inducendam. *Virgil. II. Georg.*

Salsa etenim terra est, & quæ perhibetur amara,

Frugibus infelix. —

Alii existimant ad fertilitatis signum deletis urbibus sale insparsum. Quasi imposterum agri & sata futura essent ubi olim palatia & ædes. A sale enim omnis fertilitas, nisi nimius sit. Reliquias cum turri, in quam se receperant, concremavit. Hoc successu elatus, arma terroremque nominis sui late circumtulit, quicquid restaret tribuum, Tyrannidi suæ adjecturus. *Josiphus.*

⁵ *Turrim quandam, in quam se amisso oppido.*] ירדד. *Ioseph.* ἤλαυνεν ἐν ἐπ' Θήβας. Putavit igitur nomen ejus oppidi fuisse *Thebas*. Quarum *Eustathius* novem recenset. *Thebes* autem urbs fuit in Tribu *Manasse*, in finibus *Neapoleos*, pergentibus *Scythopolin*, quasi in decimo tertio ejus lapide. *Hieronym.* & *Euseb.* Fuitque alia à *Thesbi*, ex qua oriundus *Elias* *Propheta*, cognomen